

[Waldorff.]

eksempel, som fremskridtspartiet bruger til at rejse sagen. Jeg mener nemlig, at den begrundelse, som hives frem, begrundelsen i beskæftigelseshensyn, er direkte skudt gennem hovedet. Nu har der været talt om, at det drejer sig om tusind arbejdspladser. Det passer altså ikke med de tal, som jeg har. Det er snarere et tal af størrelsesordenen 500. Man må selvfølgelig tage højde for, at dambrug i vid udstrækning drives som bierhverv, og så bliver det snarere noget i retning af 500 heltidsarbejdspladser.

Derudover må man sige, at den følgeindustri, som findes i forbindelse med dambrugene, er ringe, eftersom langt størstedelen af disse ørreder eksporteres uden forædling. Der er nævnt et tal til, nemlig at ørredeksporten indbringer 300 mill. kr. om året. Det kan man så bruge til, hvad man vil, men det kan jo sammenlignes med nogle tal, som jeg senere vil komme med.

Ud over disse meget enkle konstateringer af den beskæftigelsesmæssige og økonomiske virkning af dambrug er det, der mest interesserer, den enorme forurening, dambrugene er skyld i. Der er lavet en opgørelse fra miljøstyrelsen for et stykke tid siden, som viser, at dambrugene, som jo hovedsagelig er placeret i Midt- og Vestjylland på grund af vandforhold o. lign., belaster ferskvandsområderne med organisk stof, der svarer til affald fra 700.000 mennesker, altså 500 dambrug sviner, hvad der svarer til organisk affald og almindeligt husholdningsaffald fra 700.000 mennesker. Den samlede personforurening i hele Jyllandsområdet svarer til forurening af affald fra 1,3 million mennesker, og det vil sige, at 500 dambrug med ca. 500 heltidsjob i øjeblikket står for 35 pct. af ferskvandsforureningen i Jylland.

Der er fra miljøstyrelsen opstillet en plan for rensning af jyske vandløb, som skal bringe personbelastningen ned til, hvad der svarer til ca. 400.000 personer, og det vil sige, at dambrugene i 1982 ifølge den plan vil komme til at tegne sig for 61 pct. af den samlede ferskvandsforurening. Dette vil være tilfældet, fordi det ikke er muligt at nedbringe dambrugenes forurening. Spildevandet er for tyndt, og der eksisterer ikke i dag teknisk mulighed for, at man kan nedbringe den forurening. Det vil sige, at hvis man opretholder 500 dambrug, så vil de i 1982 være skyld i 61 pct. af den samlede forurening af ferskvandsområderne.

Konklusionen heraf burde være temmelig indlysende, selv om miljøstyrelsen altså ikke har draget den, og selv om den har accepteret en overskridelse af de grænseværdier, den selv har opstillet. Konklusionen må være, at dambrugene skal nedlægges. Dertil kan man føje, at den planlagte rensning frem til 1982, hvad angår personforureningen af ferskvandet, er beregnet til at koste ca. 3 mia kr. Det svarer altså til rensning af spildevand fra 900.000 personer. Det skal man sammenligne med, at man altså ikke har tænkt sig at gøre noget videre ved dambrugenes forurening, på trods af at den stadig svarer til 700.000 personer. Tallet 3 mia kr. til rensning af spildevandet skal man selvfølgelig også lige sammenligne med de indtægter, som man har ved ørredeksporten, 300 mill. kr. Det er altså et beløb svarende til indtægten af 10 års ørredeksport, der skal bruges til at rense efter mennesker, og ingenting til at rense efter dambrugene.

Derfor er den sag, som er rejst af naturfredningsforeningen, så vigtig. Den må betragtes som en prøvesag for dambrugene og lignende virksomheder med enormt forurenende virkning og en relativt beskedent interesse for den samlede befolkning i øvrigt.

I den aktuelle sag er den forurening, som skyldes de to dambrug, dokumenteret ud over alle grænser. Oven for dambrugene er der tale om rent vandløb, som der også er sagt af flere, med en rig og efter sigende bevaringsværdig fauna – efter sigende, fordi jeg ikke selv har særlig meget forstand på sådan noget – mens der neden for dambrugene er en meget kraftig belastning af slam og tungmetaller, især kviksølv og kobber. Der sker en kvalitativ og kvantitativ ændring af faunaen, og det fremgår også af de bilag, som i øvrigt ligger til fredningssagen, at der er en lang række andre interesser i at få den fredning gennemført. Det er også blevet omtalt heroppefra.

Som jeg startede med at sige, er det fra vores side ikke et spørgsmål om at redde naturen så at sige for dens egen skyld. Vi kan godt sige, at vi er enige med fremskridtspartiet i, at man må tage samfundsmæssige hensyn i forbindelse med fredningssager, men man må sandelig også sige, at når vi siger samfundsmæssige interesser, tænker vi på helt andre interesser end småkapitalisternes profitinteresser.

Vi mener, at dette tilfælde er et eksempel ud af mange, hvor det er nødvendigt at sætte ind, hvis den langsigtede kamp for miljøet, for